

Verksamhetsplan 2026

Antagen av nämnden för överförmyndare i samverkan 2025-11-25 § 136

**Nämnden för överförmyndare i
samverkan**

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Grunduppdrag	4
2.1	Struktur/Input.....	4
2.2	Process/genomförande	4
2.3	Resultat/output	4
3	Kvalitet	5
4	Mål	6
4.1	Det ska finnas lämpliga ställföreträdare till alla som har rätt till stöd av en sådan.	6
4.2	Ställföreträdare ska erbjudas utbildning och stöd som möter deras behov av kompetens i sin roll som ställföreträdare.	6
4.3	Överförmyndarnämnden ska stärka arbetet för att motverka rättsförlust för de svagaste i samhället.	7
4.4	Användandet av digitala system ska öka.....	8
5	Resurser och förutsättningar	10
5.1	Ekonomi nämnder	10
6	Internkontroll	13
6.1	Verksamhet	13

1 Inledning

Den obligatoriska uppgiften att ha en överförmyndare, uppfylls av Halmstads kommun genom den gemensamma nämnden för Överförmyndare i samverkan för Halmstads, Hyltes, Laholms och Båstads kommuner.

Syftet med samarbetet är också att gemensamt nyttja resurser för att få en organisation som långsiktigt klarar av såväl ökad ärendetillströmning som skärpta lagkrav på överförmyndarens verksamhet. Strävan är att långsiktigt kunna upprätthålla erforderlig kontinuitet, utveckling, kompetens, kvalitet, rättssäkerhet och att uppnå kostnadseffektivitet.

En viktig uppgift nämnden har är att rekrytera ställföreträdare, det vill säga, gode män och förvaltare. En allt större tillströmning av svårare uppdrag gör det allt svårare att rekrytera tillräckligt många ideella ställföreträdare.

Nämndens mål motsvarar i stort nämndens uppdrag och önskad förändringsriktning.

Kvalitetsindikatorer mäter hur väl vi använder våra resurser men visar också på omständigheter som ligger utanför vår påverkan

Arbetet med att utveckla arbetet inom nämndens ansvarsområden fortsätter med nya förutsättningar. En förhoppning är att ny lagstiftning och ny kompetens i en ny förvaltning skall ge möjligheter till att möta framtidens krav på en effektiv och rättssäker verksamhet.

Pehr Magnusson

Ordförande i nämnden för överförmyndare i samverkan

2 Grunduppdrag

2.1 Struktur/Input

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. Samverkanskommunerna har i respektive fullmäktige beslutat om en gemensam överförmyndarnämnd för Halmstads-, Hylte-, Laholms- och Båstads kommuner. Halmstads kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i värdkommunens organisation.

Överförmyndarnämndens uppdrag bestäms av föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen och reglementet. Genom tillsyn ska överförmyndarnämnden motverka rättsförlust för de svagaste i samhället de som på grund av sin sjukdom, ålder eller annan anledning har en god man eller förvaltare förordnad för sig. Överförmyndarnämnden sammanträder varje månad, förutom juli månad, och beslutar bland annat om avslagsbeslut, föreläggande om vite och entledigande av olämplig ställföreträdare. De uppgifter som ligger under överförmyndarnämnden kan inte läggas under en annan nämnd.

Huvuduppgifterna är:

- att utöva tillsyn över förmynderskap, godmanskap och förvalterskap
- att föra register över tillsynsverksamheten
- att rekrytera och utbilda ställföreträdare

Överförmyndarkansliet är överförmyndarnämndens förvaltning. Överförmyndarkansliet bereder, administrerar, utvecklar och följer upp frågor inom överförmyndarnämndens ansvarsområde. De flesta av överförmyndarnämndens beslut fattas av medarbetare enligt delegationsordning. Kansliet består av 1 chef, 2 jurister och 8 handläggare. Övriga resurser är 1 nämndsekreterare, 1 systemförvaltare, 1 utvecklingsledare och 0,75 administratör.

Målbilden är att vi agerar för helheten, engagerat och tillsammans.

2.2 Process/genomförande

Våra kärnprocesser är:

- Rekryteringsprocesser
- Utbildningsprocesser
- Tillsynsprocesser

2.3 Resultat/output

Genom en rättssäker och effektiv överförmyndarverksamhet får de som har störst behov av samhällets hjälp sina intressen avseende uppehälle, utbildning och nytta i övrigt tillvaratagna på bästa sätt. Ställföreträdare ska få den utbildning och stöd de behöver för att på bästa sätt kunna ta till vara huvudmannens intressen.

Förmyndare, gode män och förvaltare benämns i resten av dokumentet som ställföreträdare.

3 Kvalitet

Kvalitetsfaktor	Beskrivning
Ställföreträdares lämplighet	Ställföreträdare ska vara rättrådiga, erfarna och i övrigt lämpliga.
Ställföreträdares behov av stöd och utbildning	Uppdraget som ställföreträdare kräver allt högre kompetens och fler kunskaper än tidigare. Det beror bland annat på att fler kategorier av hjälpbehövande människor i samhället får rätt till en ställföreträdare. Många ställföreträdare beskriver att uppdragen är svåra och att de inte vet hur de ska agera i olika situationer i sitt uppdrag. Behovet av stöd och utbildning rör många olika områden även utanför överförmyndarnämndens verksamhetsområde.
Tillsynsuppdraget ska ske i rätt tid	Det är viktigt att överförmyndarverksamheten handlägger ärenden inom de tidsfrister som finns för olika typer av ärenden. Granskningen är överförmyndarens främsta tillsynsverktyg och redovisningshandlingar ska granskas och arvoderas inom 6 månader från ankomst. Granskningen behöver digitaliseras för att genomföras mer tidseffektivt.
Tillsynsuppdraget ska ske med god kvalitet	För god kvalitet i tillsynsverksamheten behöver vi systematisera den fördjupade granskningen.
Granskningen ska bli mer effektiv och rättssäker	Genom digital redovisning är förhoppningen att antalet kompletteringar ska minska.

4 Mål

4.1 Det ska finnas lämpliga ställföreträdare till alla som har rätt till stöd av en sådan.

Nuläge

Det har blivit allt svårare att rekrytera ideella personer som vill åta sig uppdrag som ställföreträdare. Då rekryteringsinsatser de senaste åren inte har gett tillräckligt många ställföreträdare kan det resultera i att de personer som har störst behov inte får det stöd de behöver ekonomiskt och socialt. Det har i snitt under året saknats ställföreträdare i 60–70 ärenden, inkluderat både nya ärenden och bytesärenden. Brist på ställföreträdare gäller för samtliga samverkanskommuner, Halmstad, Hylte, Laholm och Båstad.

Resurser och hinder

För att tillgodose behovet av ställföreträdare behöver samverkanskommunerna använda sig av olika former av uppdrag och finna nya vägar att rekrytera och bibehålla ställföreträdare. I ärenden där det finns stort behov av ställföreträdare men det inte går att finna någon som vill åta sig uppdraget eller att det inte går att hitta person med lämplig kompetens för uppdraget kan professionella ställföreträdare förordnas i kommunal eller privat regi. Överförmyndarverksamheten rekryterar idag professionella ställföreträdare både från externa företag och från Halmstads kommuns förvaltarenhet i serviceförvaltningens regi.

Överförmyndarverksamheten behöver arbeta strategiskt med att rekrytera fler ideella ställföreträdare. Befintliga ställföreträdare är en viktig resurs i rekrytering av nya ideella ställföreträdare.

Ett hinder är även att medelåldern bland ställföreträdare idag är hög. För att attrahera yngre generationer till att åta sig uppdrag behöver verksamheten arbeta på nya sätt med nya digitala stödverktyg. För att lyckas med detta behövs en samlad digital plattform för viktig information och kommunikation till ställföreträdare, som kan bidra till enkelhet och effektivitet i uppdragen.

Önskat läge/effekter

Målsättningen är att det ska finnas lämpliga ställföreträdare till alla som har rätt till en sådan. De hjälpbehövande ska få hjälp inom rimlig tid så ekonomisk skada eller rättsförlust inte uppstår. Om lämplig ideell ställföreträdare inte finns att tillgå ska professionell ställföreträdare anlitas.

4.2 Ställföreträdare ska erbjudas utbildning och stöd som möter deras behov av kompetens i sin roll som ställföreträdare.

Nuläge

Att vara ställföreträdare är i grunden ett ideellt uppdrag samtidigt som det krävs flera kompetenser för att kunna utföra uppdraget på bästa sätt. Idag uppger många ställföreträdare att de upplever svårigheter att utföra sina uppdrag till följd av komplexa system hos myndigheter och banker och bristande kunskap. Det finns en upplevelse av att vara ensam och utlämnad i sitt uppdrag och att man saknar stöd i svåra frågor.

Resurser och hinder

Om befintliga ställföreträdare känner att de har tillräcklig kompetens och får det stöd de behöver kan det bidra till de åtar sig ytterligare uppdrag samt att de blir goda ambassadörer för uppdraget som ställföreträdare.

Det finns ett utbildningspaket för nya ställföreträdare och detta kan även erbjudas till befintliga ställföreträdare. Det finns även ett stort utbud av digitala utbildningar och stöd men de är idag svåra att hitta till på webben och viktig information kommer från flera olika kanaler.

I dagsläget är samtliga utbildningar frivilliga vilket bidrar till att vi inte kan tillsäkra grundläggande kompetensnivå. Antalet personer som deltar i utbildningarna är lågt i relation till antalet förordnade ställföreträdare.

Ett hinder kan vara att utbildning och stöd som erbjuds inte nyttjas på grund av att kommunikationen inte når de ställföreträdare som mest behöver det.

Önskat läge/effekter

Ställföreträdare ska ha den kompetens som krävs i sin roll som ställföreträdare. Utbildningar som ges ska stärka ställföreträdarna i deras uppdrag.

För att säkerställa en grundkompetens ska nya ställföreträdare genomgå en obligatorisk digital utbildning med krav på godkänt resultat i kunskapstest innan de erbjuds uppdrag.

Utbildningar ska utformas så att de upplevs viktiga och givande för ställföreträdare att ta del av.

4.3 Överförmyndarnämnden ska stärka arbetet för att motverka rättsförlust för de svagaste i samhället.

Nuläge

Överförmyndarnämnden utövar främst tillsyn genom att granska redovisningshandlingar som förteckning, årsräkning, sluträkning och redogörelse som ställföreträdare lämnar in. Tillsyn sker även genom att samtycka till uttag från huvudmannens och underårigas spärrade bankkonton, samtycka till försäljning eller köp av fastighet, samtycka till fördelning enligt arvskifte, samtycka till placering i aktier, samtycka till att driva rörelse med mera.

Granskningen av årsräkningar är en utmanande uppgift. Alla ställföreträdare ska enligt lag lämna in årsräkning vid samma tidpunkt på året. Överförmyndarverksamheten ska sedan granska samtliga inkomna årsräkningar inom sex månader. Idag granskas inte samtliga årsräkningar inom den tiden, utan det tar längre tid än önskat. Stor del av arbetstiden ägnas åt att begära in handlingar och uppgifter som saknas i årsräkningar och övriga redovisningshandlingar och många ställföreträdare tycker att redovisningen är svår. Digitaliserade processer hade underlättat arbetet både för verksamheten och för ställföreträdarna.

Fördjupade granskningar bör enligt Länsstyrelsens riktlinjer göras i alla ärenden var femte år för att kunna säkerställa att huvudmännen inte lider rättsförlust. Idag klarar inte överförmyndarverksamheten att uppnå denna rekommendation. Fördjupade granskningar är viktiga för det är då man främst upptäcker felaktigheter. Nya ställföreträdare får också större möjlighet att göra rätt från början och verksamheten får fördjupad information om nya ärenden till fördel för fortsatt hantering av ärendet.

Resurser och hinder

Det finns ett bra stödmaterial för ställföreträdarna att använda vid redovisningen. Materialet kan dock utvecklas och göras mer känt så att ställföreträdarna i större utsträckning än idag skickar in komplett och korrekt underlag.

Mer personalresurser behövs till granskningen om kvalitativ fördjupad granskning ska kunna genomföras utifrån Länsstyrelsens rekommendationer. Granskningsverksamheten är svår att organisera då alla årsräkningar kommer in vid samma tillfälle och ska vara klara inom en sexmånadersperiod från ankomst vilket innebär att det blir en hög arbetsbelastning under våren.

Idag lämnas det stora flertalet årsräkningar in manuellt i pappersform detta innebär ett resurskrävande arbete både vad avser att registrera och granska dem.

Önskat läge/effekter

En överförmyndarverksamhet som motverkar rättsförlust för de svagaste i samhället.

All redovisning ska ske så enkelt och tidseffektivt som möjligt i digitala system. Det ska vara lätt att göra rätt och arbetet ska utformas så att fokus kan ligga på att upptäcka oegentligheter i granskningen istället för på felaktigheter till följd av okunskap och otydlighet i redovisning. Detta skapar en ökad rättssäkerhet för huvudmännen och en effektivisering för verksamheten.

4.4 Användandet av digitala system ska öka

Nuläge

Överförmyndarverksamheten liksom övriga verksamheter i samverkanskommunerna står inför utmaningen att kunna leverera en rättssäker kvalitativ verksamhet där behoven av stöd ständigt ökar och förändras över tid. Digitalisering som metod för att ställa om arbetssätt och tjänster genom digital teknik är nödvändig. Samhällets digitala utveckling har gått snabbare i omvärlden än för överförmyndarverksamheter i Sverige vilket innebär merarbete och risker för fel vid manuellt arbete. Överförmyndarkansliet har under 2025 upphandlat flera system som under 2026 behöver implementeras i verksamheten och hos ställföreträdare.

Resurser och hinder

De främsta hindren idag är att digitala system för att ersätta manuellt arbete är i en implementeringsfas vilket bidrar till merarbete då verksamheten under det närmsta året kommer att behöva arbeta i två parallella spår. Under övergången krävs extra resurser för att hantera merarbete.

Digitala system är nödvändiga för att driva verksamheten framåt, både vad gäller effektivisering av användandet av våra resurser och även för att attrahera nya generationer till att bli ställföreträdare. En majoritet av befintliga ställföreträdare är äldre och den digitala kompetensen är låg hos vissa. Resurser

krävs därför för att stötta befintliga ställföreträdare i övergången till digitala system

Digitaliseringen av arkivet är ett tidskrävande arbete som kräver resurser utöver ordinarie bemanning. Överförmyndarkansliet har därför visstidsanställt medarbetare för digitalisering av arkivet. I dagsläget finns verksamhetens arkiv på två olika platser vilket medför omfattande administrativt merarbete.

Önskat läge/ effekter

Målet är att överförmyndarverksamheten genom effektiva digitala lösningar ska underlätta för ställföreträdare att utföra sina uppdrag på ett enkelt och rättssäkert sätt, samt att minska det administrativa resursbehovet i verksamheten till förmån för tillsynsarbetet och stöd till ställföreträdare.

5 Resurser och förutsättningar

Budgeten visar hur nämnden för Överförmyndare i samverkans medel fördelas i internbudget 2026. Överförmyndarkansliet i Halmstad har tilldelats en budgetram på 8 572 600 kr. Utöver det tillkommer intäkter enligt samverkansavtalet med 4 055 575 kr. Total kostnadsbudget är således 12 628 175 kr.

Kostnaderna består främst av personalkostnader med 10 522 100 kr. Övriga kostnader med 2 106 075 kr består bland annat av kostnader för lokaler, utbildning, verksamhetsprogram, trycksaker, reklam och information.

Enligt samverkansavtalet blir den preliminära kostnaden per kommuninvånare för år 2026 76,79 kr.

Under 2026 kommer fokus att ligga på framförallt att arbeta med rekryteringsinsatser för att få fler ideella ställföreträdare samt att rusta verksamheten för kommande ny lagstiftning

Medarbetarna erbjuds kontinuerlig fortbildning. SKR har flera relevanta utbildningar för överförmyndarverksamheten. Alla nyanställda erbjuds dessutom att gå grundutbildning för överförmyndare. Därutöver har Föreningen Sveriges överförmyndare årliga studiedagar.

Kostnaden för nämndens ledamöter samt arvodeskostnad till ställföreträdare belastar inte samverkansbudgeten utan varje kommun står för sin egen kostnad. Kostnaden för arvoden faktureras till samverkanskommunerna varje månad.

Internbudgeten för år 2026 är i balans.

5.1 Ekonomi nämnder

	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Anslagsområdets intäkter	3 870 806	-4 032 615	-4 055 575	-4 055 575	-4 055 575	-4 055 575	-4 055 575	-4 055 575
Lönekostnader	-10 013 612	9 828 800	10 522 100	10 522 100	10 522 100	10 522 100	10 522 100	10 522 100
Lokalkostnader								
Kapitalkostnader								
Övriga kostnader	-2 053 063	2 336 415	2 106 075	2 106 075	2 106 075	2 106 075	2 106 075	2 106 075
Anslagsområdets kostnader	-12 066 675	4 347 415	12 628 175	12 628 175	12 628 175	12 628 175	12 628 175	12 628 175
Resultat/nettokostnader/ram	-8 195 869	8 132 600	8 572 600	8 572 600	8 572 600	8 572 600	8 572 600	8 572 600

Driftsförändring

Driftsförändring	Utfall 2026	Utfall 2027	Utfall 2028	Utfall 2029	Utfall 2030	Utfall 2031
1. Ramförändring	1 940 tkr	1 940 tkr	1 940 tkr	1 940 tkr	1 940 tkr	1 940 tkr
Förändring av PO	-40 tkr	-40 tkr	-40 tkr	-40 tkr	-40 tkr	-40 tkr
Medel för lokaler och overheadkostnader	-500 tkr	-500 tkr	-500 tkr	-500 tkr	-500 tkr	-500 tkr
Medel för utökning av medarbetare	-600 tkr	-600 tkr	-600 tkr	-600 tkr	-600 tkr	-600 tkr
Ännu ej fastslagna effektiviseringar	916 tkr	1 025 tkr	1 136 tkr	1 249 tkr	1 363 tkr	1 477 tkr
Ökade arvodeskostnader för ideella ställföreträdare	-316 tkr	-425 tkr	-536 tkr	-649 tkr	-763 tkr	-877 tkr
Ökade arvodeskostnader för professionella ställföreträdare	-1 400 tkr	-1 400 tkr	-1 400 tkr	-1 400 tkr	-1 400 tkr	-1 400 tkr

Driftsförändringarna ovan avser endast Halmstads kommun. I det fall utökade medel för arvodeskostnader inte tillförs verksamheten riskerar verksamheten att göra ett underskott avseende arvodeskostnader för ideella ställföreträdare. Verksamheten kommer inte heller att kunna rekrytera professionella ställföreträdare i den utsträckning som behövs för att fylla behovet.

Ökade medel för utökning av medarbetare behövs om verksamheten ska kunna leva upp till ökade krav från tillsynsmyndighet och ny lagstiftningen som kommer 2026.

I resultatet i delårsrapporter och årsbokslut är alla kommuner med.

Kommunfullmäktige beslutar att år 2025 överföra budget om 510 tkr från Nämnden för överförmyndare i samverkan, anslagsområde 091 Överförmyndarverksamhet, till kommunstyrelsens anslagsområde 031, Kommunledning. Kommunfullmäktige beslutar att hänskjuta frågan om att tillföra 500 tkr till Nämnden för överförmyndare i samverkan, anslagsområde 091 Överförmyndarverksamhet, för nya lokaler och övriga overheadkostnader till budgetberedningen i dess beredning av Halmstads kommuns mål med budget 2026-2030.

Kommunfullmäktige beslutar att hänskjuta frågan om att tillföra 1 400 tkr för att omhänderta ökat antal ställföreträdarskap hos Halmstads kommuns invånare till Nämnden för överförmyndare i samverkan, anslagsområde 091 Överförmyndarverksamhet, till budgetberedningen i dess beredning av Halmstads kommuns mål med budget 2026-2030.

Kommunfullmäktige har beslutat om budget för 2026.

Nedan tabeller visar en prognos över hur kostnaden kommer att öka för varje år i jämförelse med 2025 i Laholm, Hylte och Båstads kommuner.

Alla belopp är angivna i tkr.

Båstads kommun	Budget 2025	Ökning 2026 jämfört med budget 2025	Ökning 2027 jämfört med budget 2025	Ökning 2028 jämfört med budget 2025	Ökning 2029 jämfört med budget 2025	Ökning 2030 jämfört med budget 2025	Ökning 2031 jämfört med budget 2025
Medel för utökning av medarbetare	0	90	90	90	90	90	90
Ökade arvodeskostnader för professionella ställföreträdare pga fler svåra ärenden	418	400	800	1 200	1 600	2 000	2 400
Ökade arvodeskostnader för ideella ställföreträdare pga fler ärenden	Kostnad för ideella ställföreträdare 2025	48	64	81	98	115	132
Summa		538	954	1 371	1 788	2 205	2 622
Laholms kommun	Budget 2025	Ökning 2026 jämfört med budget 2025	Ökning 2027 jämfört med budget 2025	Ökning 2028 jämfört med budget 2025	Ökning 2029 jämfört med budget 2025	Ökning 2030 jämfört med budget 2025	Ökning 2031 jämfört med budget 2025
Medel för utökning av medarbetare	0	151	151	151	151	151	151
Ökade arvodeskostnader för professionella ställföreträdare pga fler svåra ärenden	643	320	640	960	1 280	1 600	1 920
Ökade arvodeskostnader för ideella ställföreträdare pga fler ärenden	Kostnad för ideella ställföreträdare 2025	79	107	135	163	192	220
Summa		550	898	1 246	1 594	1 943	2 291
Hylte kommun	Budget 2025	Ökning 2026 jämfört med budget 2025	Ökning 2027 jämfört med budget 2025	Ökning 2028 jämfört med budget 2025	Ökning 2029 jämfört med budget 2025	Ökning 2030 jämfört med budget 2025	Ökning 2031 jämfört med budget 2025
Medel för utökning av medarbetare	0	58	58	58	58	58	58
Ökade arvodeskostnader för professionella ställföreträdare pga fler svåra ärenden	273	160	320	480	640	800	960
Ökade arvodeskostnader för ideella ställföreträdare pga fler ärenden	Kostnad för ideella ställföreträdare 2025	31	41	52	63	74	85
Summa		249	419	590	761	932	1 103

6 Internkontroll

6.1 Verksamhet

Risk färg	Risk	Beskrivning
	Ställföreträdare som inte är lämpliga	Är ställföreträdare lämpliga för sina uppdrag? Personer som ska åta sig ett uppdrag som ställföreträdare kontrolleras för att säkerställa att de är lämpliga för uppdraget.
	Brister i handläggning och dokumentation	Finns det brister i handläggning och dokumentation? Vid ansökan om entledigande från ställföreträdare ska handläggningen påbörjas inom 7 dagar.
	Svårigheter att rekrytera tillräckligt många ideella ställföreträdare	Görs tillräckligt för att rekrytera fler ideella ställföreträdare? Överförmyndarverksamheten behöver arbeta strategiskt och långsiktigt med att attrahera nya målgrupper som vill åta sig uppdrag.
	Ställföreträdare saknar kompetens för uppdraget	Får ställföreträdare tillräcklig kompetens? För att säkerställa kompetens hos ställföreträdarna kommer ett obligatoriskt kunskapstest att införas 2026 med krav på godkänt resultat innan en ny ställföreträdare tilldelas uppdrag.